

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091, Majorstua
0301 Oslo

Likere nettleie – Innspill fra Energi Norge

I regjeringens politiske plattform (2019) står det at regjeringen vil «Utrede og fremme tiltak for å utjevne nettleien for alle forbrukere gjennom et mest mulig effektivt organisert strømmnett».

Energi Norge har også tidligere spilt inn momenter som kan bidra til likere nettleie:

1. Innmatingstariffen fra produksjonskunder i regionalt distribusjonsnett må tilfalle det nettselskap produksjonen er tilknyttet
2. Unngå en ytterligere svekkelse av k-faktoren, denne gir en utjevning av tariffene i produksjonstunge områder
3. Det bør utredes om en differensiering av mva kan bidra til lavere sluttkostnad for forbrukere
4. Dersom det skal være en utjevningsordning bør den baseres på tidligere modell som har vært finansiert over statsbudsjettet

Den økonomiske reguleringen gir insentiver til effektiv drift men det gjør også sammenhengen mellom kost hos nettselskap og kunder. Energi Norge vil minne om at utjevning av nettleie svekker sammenhengen mellom nettselskapets og kundenes kostnader. Dermed svekker det også nettselskapers og deres eieres insentiver til effektivisering. Virkningen av utjevning vil derfor kunne være et dyrere strømmnett, noe som kan svekke konkurransedyktigheten til elektrisk energi sammenlignet med alternative (fossile) energikilder. Dette kan igjen vanskeliggjøre visjonen om at Norge skal ta en global lederposisjon som verdens første fornybare og fullelektriske samfunn.

Fra et rent samfunnsøkonomisk og energipolitisk perspektiv er utjevning av nettleie derfor utfordrende.

Fra et distriktpolitisk og fordelingsmessig perspektiv kan det likevel være ønskelig med en viss utjevning av nettleien. Dersom nettleien skal utjevnes slik Granvolden-plattformen legger opp til, bør det således gjøres på en måte som i minst mulig grad svekker nettselskapenes insentiver til effektiv drift og organisering.

Vår vurdering er at dette best kan gjøres ved å ta utgangspunkt i den tidligere tilskuddsordningen for utjevning av nettleie (Utjevningsordningen) og vurdere hvordan denne kan justeres. Ordningen er kompatibel med reguleringen av nettselskap og er av NVE vurdert å være treffsikker.

Vi har derfor fått utarbeidet vedlagte notat av Oslo Economics som drøfter utjevning av nettleie generelt. De har vurdert behovet for å jevne ut nettleien og hvor stort beløp som eventuelt er nødvendig for å få en akseptabel utjevning av nettleien med minst mulig negative konsekvenser for en effektiv utvikling av nettet. Proporsjonalitet og treffsikkerhet står sentralt i notatet.

Utvikling av utjevningsordningen

Oslo Economics har sett på en videreutvikling av dagens utjevningsordning og de har gjort en vurdering av Distriktsenergis forslag til utjevningsmodell. De peker på at det er et begrenset antall nettselskap med svært høye kostnader. I dag er det kun to nettselskap som fremdeles har nettkostnader på over 50 øre/kWh. Disse to selskapene står for rundt 0,07 prosent av samlet levert energi. Dette betyr at det kan være mulig å redusere de største forskjellene i nettleie med relativt beskjedne midler.

Dersom nettleien først skal utjevnes, foreslår Oslo Economics at det gjøres på en måte som i minst mulig grad svekker nettselskapenes insentiver til effektiv drift. Oslo Economics vurdering er at dette best kan gjøres ved å ta utgangspunkt i den tidligere tilskuddsordningen for utjevning av nettleie (Utjevningsordningen) og vurdere hvordan denne kan justeres:

- Utgangspunktet for støtte beregnes som tidligere
- Støttebeløp multipliseres med resultatet fra NVEs effektivitetsberegning

Med en slik modell vil tilskuddet til effektive nettselskap bli høyere enn tilskuddet til ineffektive nettselskap med samme kostnader per kWh. Dermed får nettselskap med høye kostnader noe sterkere insentiver til effektiv drift og organisering enn i den tidligere utjevningsordningen. Dette vil være en fordel i et samfunnsøkonomisk perspektiv. Imidlertid vil en slik modell gjøre ordningen mindre treffsikker med tanke på å oppnå det fordelingsmessige målet det er å redusere nettleien til kundene som har høyest nettleie. Utjevningsordningen er kompatibel med reguleringen av nettselskapene, og er av NVE tidligere vurdert til å være treffsikker.

En annen mulighet er å supplere utjevningsordningen med et effektiviseringsfond. Fondet kunne finansieres sammen med utjevningsordningen, for eksempel ved at en andel av tilskuddet går til utjevningsordningen og en annen til å bygge opp fondet. Nettselskap som alene, eller sammen med andre, gjennomfører effektiviseringstiltak ville kunne søke om tilskudd fra fondet. Fondet kunne støtte en rekke ulike tiltak, for eksempel finansiering av omstillingstiltak som ellers ikke ville latt seg gjennomføre.

Finansiering

Når det gjelder finansiering peker Oslo Economics på fire hovedalternativer som bør vurderes:

- Årlig tildeling i statsbudsjettet (som tidligere)
- Finansiering gjennom Enova-avgiften.
- Øremerking av en andel av forbruksavgiften på elektrisk kraft (el-avgiften).
- Egen avgift til alle strømforbrukere.

Alle de nevnte finansieringsordningene innebærer innhenting av midler over statsbudsjettet, direkte eller indirekte, men vil ha andre ulike fordeler og ulemper. Oslo Economics skriver at det kan være en fordel at finansieringen blir noe mer fast sammenlignet med ordningen som har vært.

Annet

Vi vil også peke på at nettariffene skal reflektere de underliggende kostnadene (være kostnadsreflektive). Regelverket for det europeiske og nordiske energimarkedet stiller krav om at nettariffer (priser) skal gjenspeile kostnader i nettet.

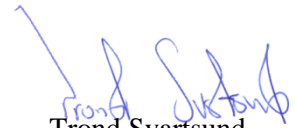
"Cost reflectivity" prinsippet ble knesatt allerede i 2003 (forordning 1228/2003 - som inngår i 2. markedspakken). I tillegg presiserer 1228/2003 at tariffene skal reflektere faktisk kostnad. Prinsippene er ytterligere tydeliggjort i ren energi pakken (CEP).

Notatet fra Oslo Economics er vedlagt og vi håper dere får nytte av det i oppfølgingen av Granavolden-erklæringen. Vi stiller gjerne i møte for å utdype våre innspill og drøfte både inntektsmodell og prioriteringer av utbetalinger fra en forbedret ordning.

Vennlig hilsen
Energi Norge

Kristin H Lind
Direktør

Trond Svartsund
Næringspolitisk rådgiver

Vedlegg: Oslo Economics - Alternativer for utjevning av nettleie